

МОНО- ТА ПОЛІПРЕДИКАТИВНІ ВИСЛОВЛЕННЯ З ЛЕКСИКО-СИНТАКСИЧНОЮ СИНОНІМІЄЮ (на матеріалі французької художньої прози ХХ – початку ХХІ століть)

Лепетюха А. В.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Дослідження присвячено комплексному аналізу моно- та поліпредикативних висловлень із лексико-синтаксичною синонімією у французькій художній прозі ХХ – початку ХХІ століть. Їх визначено як складні мовно-мовленнєві знаки – однобазові трансформи первинної віртуальної (мовної) синтагми або пропозиції, що актуалізуються у вигляді ко(н)текстуально пертинентних преференціальних опцій. Доведено, що лексико-синтаксична синонімія становить один із видів часткової синонімії, оскільки в лексико-синтаксичних синонімічних конструкціях реалізується сукупність віртуальних референтів з імплікацією певних компонентів і фокалізацією нових елементів. З'ясовано, що лексико-синтаксичної синонімізації найчастіше зазнають висловлення з дієслівними та прономінальними головними лексемами. Виявлено: а) лексико-синтаксичні синонімічні конструкції із предикатами з режимом керування та / або комплементарності *à* та *de*; б) контаміновану конструкцію “*c'est + dire*”; в) заперечно-питальні та спонукальні преференціальні опції з медіальним еліпсисом (із займенником *que*, синонімічним до питального займенника *pourquoi*, та імплікацією елемента *pas (point)* складного негативного прислівника); г) каузативні структури із моновалентним предикатом *faire* та з моно- або полівалентним предикатом *laisser*; д) рефлексивно-каузативні висловлення (із подвійною референціацією (“*se laisser + інфінітив*”)); е) поліпредикативні побудови із презентативами *il y a...que* та *voilà...que*, що виділяють темпоральний субстантив із числівником або прислівник. Зворотно (мовлення → мова) реконструйовано первинну структуру аналізованих висловлень з метою обґрунтування її ко(н)текстуальної непертинентності. Виокремлено моносинонімічні лексико-синтаксичні висловлення та полісинанімічні моно- та поліпредикативні конструкції, у яких спостерігається сполучення синтаксичної та лексико-синтаксичної синонімії.

Ключові слова: ко(н)текст, лексико-синтаксична синонімія, мовно-мовленнєвий знак, первинна структура, преференціальна опція.

*Lepetukha A. V. Mono- and polypredicative utterances with lexical-syntactic synonymy (based on the material of French fiction of the XXth – the beginning of the XXIst centuries). In this research the mono- and polypredicative utterances with the lexical-syntactic synonymy of French fiction of the XXth – the beginning of the XXIst centuries are considered as the complex lingua-discursive signs-one-basis transforms of the primary virtual (linguistic) syntagma or proposition which are actualized in the form of co(n)textually pertinent preferential options. It is proved that the lexical-syntactic synonymy is one kind of partial synonymy because in the lexical-syntactic synonymic constructions the complex of virtual referents with some implicit components and new focalized elements is realized. It is found out that most often the utterances with the verbal and pronominal head lexemes are succumbed to lexical-syntactic synonymisation. They revealed the lexical-syntactic synonymic constructions: a) with predicates with mode of control and / or compelementarity *à* and *de*; b) contaminated construction “*c'est + dire*”; c) negative-interrogative and imperative preferential options with the median ellipsis (with pronoun *que* synonymic to the interrogative pronoun *pourquoi* and the implicit element *pas (point)* of the complex negative adverb); d) causative structures with the monovalent predicate *faire* and with mono- or polyvalent predicate *laisser*; e) reflexive-causative utterances (with the double referenciation (“*se laisser + infinitive*”)); f) polypredicative structures with presentatives *il y a...que* and *voilà...que* that highlight the temporal substantive with the numeral or the adverb. The primary structure of analyzed utterances is inversely (discourse → language) reconstructed in order to justify its co(n)textual pertinence. The monosynonymic lexical-syntactic utterances and the polysynonymic mono- and polypredicative constructions where there is the combination of the syntactic and lexical-syntactic synonymy are distinguished.*

Key words: co(n)text, lexical-syntactic synonymy, lingua-discursive sign, preferential option, primary structure.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. У цій статті лексико-синтаксичні синонімі розглядаються в дихотомії «мова – мовлення» як віртуальні (мовні) трансформи первинної (стрижневої) структури, що актуалізуються у вигляді ко(н)текстуально (лінгвістично та / або ситуативно) преференціальних опцій. На початковій фазі каузативної (породження) мовно-мовленнєвого акту, тобто при першому формальному «перехваті» [2, 91–92]

(зупинці) думкою своєї власної діяльності на осі «оперативного часу» [21, 9] (темпорального простору, у якому діє механізм актуалізації мови в мовленні, що охоплює внутрішні та зовнішні когнітивні поліоперації – від початкової до фінальної фази побудови висловлень), створюються мовні знаки (слова). При другому формальному перехваті формуються складні мовні знаки-синтагми. На фінальній фазі під час третього (фразового) формального

перехвату синтагми сполучаються в пропозицію, що реалізується в мовленні як складний мовно-мовленнєвий знак-висловлення.

Отже, у процесі каузації мовно-мовленнєвого акту спостерігається континуум між лексичною, лексико-синтаксичною та синтаксичною синонімією (далі – ЛС, ЛСС, СС). Синонімічні відношення, які виникають при першому перехваті кінетизму (руху) думки, виявляються в мовленні як ЛС. СС рівня синтагми створюється при другому, а СС моно- та полі-предикативних висловлень (далі – МПВ та ППВ) – при третьому перехватах згідно з певною інтенцією мовця. ЛСС формується тільки за умови переходу ЛС в синонімію синтагми або пропозиції (рис. 1).

Актуальність цієї наукової розвідки полягає в тому, що в сучасному мовознавстві не існує робіт, присвячених вивченню висловлень із ЛСС як складних знаків – лексико-синтаксичних трансформів первинної структури в дихотомії «мова – мовлення».

Формулювання мети і завдань статті. Метою статті є комплексний (синтаксичний, семантичний, прагматичний, когнітивний та стилістичний) аналіз різних типів МПВ та ППВ із ЛСС як складних мовно-мовленнєвих знаків – ко(н)текстуально преференціальних опцій. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**: 1) виокремити та проаналізувати структурно-семантичні типи МПВ та ППВ із ЛСС; 2) зворотно (мовлення → мова) реконструювати віртуальні синонімічні ряди актуалізованих структур та обґрунтувати їхню ко(н)текстуальну пертинентність.

У цьому дослідженні використано **трансформаційний метод**, що дозволив висвітлити семантико-синтаксичні особливості первинних синтагм / пропозицій і лексико-синтаксичних трансформів у мові та мовленні, та метод **зворотної реконструкції** віртуальних трансформаційних процесів з метою виявити первинну структуру досліджуваних преференціальних опцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному вітчизняному та зарубіжному мовознавстві небагато досліджень, присвячених феномену ЛСС. На погляд Г. О. Золотової, немає необхідності дотримуватися лексичної тотожності для встановлення синонімічності синтаксичних конструкцій, до того ж ця вимога не реалістична, позаяк у природній мові синтаксична синонімія взаємодіє із синонімією лексичною [4, 188–189]. С. Н. Цейтлін підкреслює, що «рівнозначність речень може як ґрунтуватися на синонімії синтаксичних моделей і тотожності лексичних морфем, так і забезпечуватися суто лексичними засобами за умови тотожності

синтаксичних моделей і передаватися лексико-синтаксичними засобами: речення, у яких використовуються синонімічні лексичні морфemi, будуються за синтаксичними моделями» [7, 83]. В. Г. Гак відзначає широкі можливості ЛСС: «Лексико-синтаксична синонімія – ширше поняття, ніж власне синтаксична синонімія. Вона базована не на ідентичності синтаксичних відношень і лексем, а на ідентичності типових ситуацій. Лексико-синтаксична синонімія допускає заміну не тільки службових слів, що виконують функцію з'єднання (прийменники, сполучники), але й слів знаменних, які репрезентують певні смислові відношення. Лексико-синтаксична синонімія ґрунтується на тому, що численні відношення можуть виражатися лексично, повнозначними словами, що уможливило глибше реорганізувати синтаксичну побудову речення» [1, 62]. При цьому треба враховувати, що лексичні заміни, які завжди спираються «на дистрибутивні зв'язки (у деяких випадках змінюючи їх), більше відображаються на семантиці цілого і можуть вносити додаткові або дещо змінені відтінки» [6, 161].

О. М. Гомас, навпаки, відносить до лексико-синтаксичних синонімів конструкції, які відрізняються лише сполучником, прийменником, часткою або модальним словом при збереженні того самого синтаксичного зв'язку – керування [3, 6].

Французький лінгвіст М.-С. Позе говорить про лінеаризовану лексико-синтаксичну структуру, або про сполучення синтаксичної моделі із лексичними одиницями. Такі лексико-синтаксичні лінеаризовані структури ґрунтуються на синтаксисі залежностей та повинні співвідноситися з певним деревом залежностей [17, 10]. О. Крайф та С. Діверсі пропонують поняття «простору спільної зустрічальності», що обумовлює місце зустрічі між стрижневим елементом та колокатами [14, 400].

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз лексико-синтаксичних синонімічних МПВ та ППВ сучасної французької художньої прози оприявнив, що ці преференціальні опції є однобазовими (з одним термінальним ланцюжком) трансформами первинної структури, оскільки під час формування таких конструкцій відбуваються зміни в лексичному складі, режимі комплементарності та / або керування. Очевидно, що на рівні ЛСС наявна тільки часткова синонімія, оскільки у висловленнях із ЛСС актуалізується сукупність віртуальних референтів з імплікацією певних елементів і фокалізацією нових референтів зі збереженням семантичного континууму між стрижневою та преференціальною структурами. «Дві фрази не вступають у синоніміч-

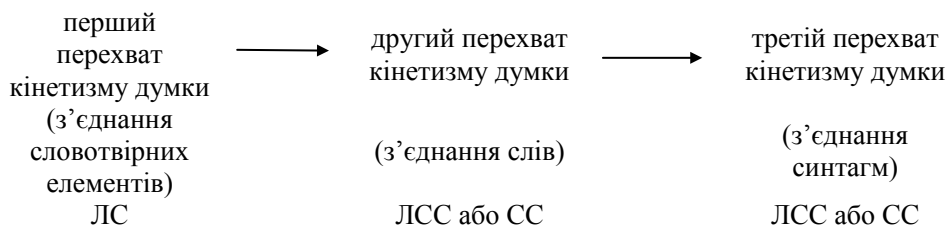

Рис. 1. Формування різнорівневої синонімії

ні відношення, якщо розуміти під синонімією «абсолютну синонімію». Ідеться про один із випадків часткової синонімії [...]» [20, 156].

Виявлено, що найчастіше ЛСС спостерігається у висловленнях із дієслівними та прономінальними головними лексемами, що виступають «альтернативами» (термін ДЕ ЛЕОНА та Антоні) [15, 126] (лексичними альтернативами), із семантичною квазіеквівалентністю: 1) МПВ та ППВ із дієсловами з режимом керування та / або комплементарності у вигляді прийменників *à* та *de*: *avoir à, éviter de, chercher à, tenir à* тощо; б) контамінованій конструкції *c'est + dire*; в) заперечно-питальних та спонукальних висловленнях із медіальним еліпсисом; г) каузативних конструкціях із моновалентним предикатом *faire* та з моно- або полівалентним предикатом *laisser*; г) рефлексивно-каузативних ППВ (із подвійною референціацією *se laisser + Inf* (інфінітив)); д) ППВ із презентативами *il y a...que* та *voilà...que*, синонімічних із прийменниками *depuis* або *il y a*.

Наведемо приклади виокремлених типів моно- та поліпредикативних преференціальних опцій із ЛСС:

(1) *Nous aurons à chèrement nous défendre* (4, 227)

У поданому МПВ-однобазовому трансформі ЛСС виявляється в тому, що конструкція «предикат *savoir + прийменник à + Inf*» функціонує в мовленні як частковий (контекстуальний) синонім до дієслова *devoir* первинної пропозиції *nous devons chèrement nous défendre*.

У прикладі (2) *Mais je tiens à préciser que ceci fera de vous, et à un degré de loin supérieur à vos fonctions en Russie, un Geheimnisträger* (9, 296) із ЛСС полісемічна лексема *tenir*, яка в сполученні з прийменником *à* позначає «я вважаю необхідним, важливим», є однобазовим трансформом стрижневої структури *je crois nécessaire / important de préciser*.

(3) *Camille a cherché à tromper la mémoire de Philippe avec Marcelain* (1, 197)

(4) *Je l'ai fait porter ici pour vous éviter d'aller au service de paiement, dit-il, cela prend quelquefois des mois pour obtenir son argent et vous aviez l'air pressé* (12, 248)

У прикладі ППВ (3) спостерігається ЛСС, оскільки полісемічний предикат *chercher* у сполученні з прийменником *à* актуалізує у ко(н)тексті одну з віртуальних сем (намагатися зробити щось), тобто виступає синонімом до дієслова *essayer*, яку містить стрижнева структура.

ППВ (4) сполучає в собі СС та ЛСС (каузативна конструкція з полівалентним предикатом *faire* у головному висловленні, що є однобазовим синонімічним трансформом первинної поліпредикативної пропозиції *j'ai fait qu'on le portât ici* (із визначенням у дистантному ко(н)тексті референтом *on*), та актуалізація у підрядному висловленні предиката *éviter* – синоніма до дієслова *dispenser* (позбавляти когось чогось) зі змінною режиму комплементарності).

Контаміновані структури “*c'est + dire*” також становлять побудови з ЛСС, тому що інфінітив таких конструкцій є контекстуальним синонімом до різних особових предикатів – залежно від контактного або дистантного ко(н)текстів:

(5) *Elle ne pleure toujours pas, c'est dire sa force de caractère* (10, 114)

Контамінована побудова “*c'est dire*” наведеного ППВ є лексико-синтаксичним синонімом приблизно такої первинної синтагми: *cela / ça signale / prouve*. Таким чином, дієслово в інфінітиві *dire* – контекстуальний (частковий) синонім до предикатів *prouver* або *signaler*, тоді як екзистенційний зворот *c'est* є частковим синонімом до вказівного займенника *cela / ça*. Такі лексичні та структурні зміни в межах стрижневої синтагми представляють окремий випадок ЛСС (подвійна ЛС + СС).

Медіальний еліпсис при ЛСС спостерігається у специфічних заперечно-питальних та спонукальних конструкціях із прономінальним компонентом *que* у функції контекстуального лексичного синоніма до питального займенника *pourquoi* та імплікацією частини *pas (point)* складного негативного прислівника *ne...pas* [9, 56; 13, 417; 19, 375]. Постпозитивні компоненти складного прислівника становлять результат граматикалізації субстантивів, які позначають конкретні сутності (*un pas, un point* тощо), когнітивно близькі до людської істоти, що визначаються як сутності маленьких розмірів або навіть найменші одиниці, доступні людському пізнанню. Поступово такі мовні знаки втрачають своє лексичне значення й інтегруються в «перервну морфему» [11, 4], функціональну сукупність, що містить два розділені елементи *ne...pas, point* тощо та що функціонує як одна заперечна лексема. При цьому препозитивний елемент *ne* виступає проклітиком, тобто семантично незначущим елементом. Саме через цей факт синтаксичні конструкції з імплікацією першого компонента заперечення ми не розглядаємо як синонімічні.

Французький лінгвіст Г. Гійом зазначає, що при порівнянні *Je n'ose le faire* і *Je n'ose pas le faire* у першому разі йдеться не про відсутність сміливості, але про відчуття поваги до звичаїв, яке обумовлює невживання *pas*; у другому – про брак волі або хоробрості перед перешкодою [9, 282].

(6) *Que ne prenez-vous l'habitude d'être généreux de votre vivant ?* (7, 6)

(7) *Que ne les avait-il, ces vingt dollars, là sur la table, en pièces d'argent, pour les lui rendre et l'envoyer promener avec sa cafeteria !* (5, 179)

Аналізована синонімічна конструкція (6) із медіальним еліпсисом становить МПВ із такою первинною пропозицією: *pourquoi ne prenez-vous pas l'habitude d'être généreux de votre vivant?*, яка вказує на зацікавленість адресанта в результаті дії, тоді як в актуалізованій преференціальній опції адресант наполягає на здійсненні певної дії. Завдяки ко(н)текстуальному оточенню стає зрозумілим, що саме реалізована структура із ЛСС є пертинентною, оскільки мовець запитує свого співрозмовника стосовно здійснення / нездійснення дії, яку він має, на його думку, виконати.

Et si je ne dois être riche qu'au lendemain de votre mort, je suis pauvre pour longtemps. Que ne prenez-vous l'habitude d'être généreux de votre vivant ? Cette générosité après décès est profondément immorale. Elle pousse les plus vertueux à désirer secrètement qu'un accident propice leur enlève les êtres les plus chers.

Щодо прикладу розширено-еліптичної конструкції (7) з ЛСС та СС, такі висловлення вживаються автором у художніх творах з метою передати почуття, які він відчуває з приводу певної події або стану справ, що іноді виражається в актуалізації питальних структур із спонукальною інтонацією. Порівняймо:

(1) *Pourquoi ne les avait-il pas, ces vingt dollars, là sur la table, en pièces d'argent, pour les lui rendre et l'envoyer promener avec sa cafeteria !* (подвійно фокалізований референт *ces vingt dollars*)

(2) *Que ne les avait-il, ces vingt dollars, là sur la table, en pièces d'argent, pour les lui rendre et l'envoyer promener avec sa cafeteria !* (два фокалізовані референти (*ces vingt dollars* (розширення) та дієслово *avoir* (звуження))

У цьому прикладі з питально-спонукальною інтонацією спонукальна сема превалює над питальною. Отже, інтонація становить найвиразнішу диференціальну ознаку та варіативний складник актуалізованих висловлень, який залежить від комунікативної установки мовця та ко(н)тексту.

Компресовані каузативні конструкції з одинарною референціацією з моновалентним предикатом *faire* у французькій художній прозі ХХ – початку ХХІ століть визначаємо як лексико-синтаксичні синонімічні ППВ, на відміну від поліпредикативних конструкцій із полівалентним дієсловом *faire*, наприклад:

(8) *Un garde mobile voulut faire baisser le sien à Pierre = Un garde mobile voulut faire que Pierre baissât le sien* (6, 20) (структура із СС)

(9) *Claude a encore râlé, je lui ai fait remarquer que nous étions en mission commandée et que ce n'était pas le moment de se disputer* (8, 12) ≠ *j'ai fait qu'il remarquât...* (структура із ЛСС)

Синонімічне ППВ (8) є однобазовим трансформом поліпредикативної стрижневої структури, тоді як у прикладі (9) із моновалентним предикатом *faire* спостерігається «предикативне злиття» [16, 395], тобто ЛСС (*faire remarquer = objecter, noter* тощо).

У каузативних ППВ із моновалентним предикатом впливу *laisser* також наявна ЛСС:

(10) *Elle laisse affluer les souvenirs ou plutôt les images* (3, 43) ≠ *Elle laisse que les souvenirs ou plutôt les images affluent*, оскільки *laisser = permettre de, donner la possibilité de* тощо.

Рефлексивно-каузативні ППВ (із подвійною референціацією) “*se laisser + Inf*”, що позначають

«пасивні процеси» [12, 108], як і конструкції з одинарною референціацією, становлять ППВ із ЛСС:

(11) *Ils se laisseront entretenir par elle* (2, 93) = *Ils lui permettront de les entretenir*.

Презентативи *il y a...que* та *voilà...que* у ППВ із ЛСС виділяють темпоральний субстантив із числівником або адвербіальний компонент, що виражають дію в минулому або окремий момент минулого часу, коли дія почалася й триває. Безособовий зворот “*il y a*”, що є полісемічною структурою, в одному зі своїх значень втрачає первинну предикативність, виступаючи синонімом до прийменника *depuis*. У такому разі «ініціатор є гаплогічним, оскільки він кумулює презентативне і препозиціональне вживання» [18, 47]:

(12) *Il y a longtemps que c'est fini !* (7, 215)

Первинна пропозиція ко(н)текстуально пертигентного однобазового трансформу прикладу (12) має такий вигляд: *c'est fini depuis longtemps !*

У ролі прийменників, синонімічних із прийменниками *depuis* або *il y a*, презентативи *voici / voilà...que* (як і *il y a...que*) втрачають основну предикативну функцію, оскільки до висловлення вводиться нова референція. «Така okazionalna deкатегоризація видається можливою за умови збереження вторинної предикативності *voici / voilà*, які лише функціонально-семантично, але не структурно еквівалентні прийменнику» [5, 128]:

(12) *En tout cas, voilà un an que ça dure* (11, 93) = *En tout cas, ça dure depuis un an*.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Лексико-синтаксичні моно- та поліпредикативні конструкції завжди становлять однобазові трансформи первинних синтагм або пропозицій зі зміною полісемічних лексичних компонентів та режиму комплементарності та / або керування, що реалізуються автором згідно з комунікативною інтенцією ко(н)текстуалізувати певні семантико-синтаксичні типи преференціальних опцій. Отже, при ЛСС відбувається актуалізація однієї з віртуальних лексичних та синтаксичних «продуктивних конфігурацій» [10, 341], які слугують своєрідним «цокелем для маніфестації семантичних феноменів» [там само, 334] та для субституції однієї лексеми іншою в певній комунікативній ситуації.

Перспективою подальших досліджень є виокремлення та комплексний системно-функціональний аналіз моно- та полісинонімічних моно- та поліпредикативних конструкцій із ЛСС та ЛСС і СС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гак В. Г. К проблеме синтаксической семантики : семантическая интерпретация «глубинных» и «поверхностных» структур. *Инвариантные синтаксические отношения и структура предложения*. Москва : Наука, 1969. С. 17–85.
2. Гийом Г. Принципы теоретической лингвистики : монография. Москва : Едиториал УРСС, 2004. 224 с.
3. Гомас О. М. Варіантність і синонімія у словосполученні й реченні : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2000. 20 с.
4. Золотова Г. А., Оніпенко Н. К., Сидорова М. Ю. Коммуникативная грамматика русского языка : монография. Москва : Изд-во Моск. ун-та, Ин-та русского языка РАН, 1998. 528 с.
5. Минкин Л. М. Единицы французской речевой системы : *voici – voilà*. *Актуальні проблеми вивчення мови та мовлення, міжособової та міжкультурної комунікації* : міжвузівський зб. наук. праць. Харків, 1996. С. 127–129.
6. Сеидова Н. В. О разграничении синонимии и вариативности в области фразеологических единиц. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. 2015. № 1 (9). С. 160–163.
7. Цейтлин С. Н. Система синтаксических синонимов (на материале русского языка). *Структура предложения и словосочетания в индоевропейских языках*. Ленинград, 1971. С. 78–87.

8. Bally Ch. Le langage et la vie. Paris : Droz, 1987. 238 p.
9. Boone A., Joly A. Dictionnaire terminologique de la systématique du langage. Paris : Harmattan, 1986. 443 p.
10. Courbon B. Intégration syntagmatique du sens lexical et établissement de rapports synonymiques. *Synonymie*. Paris, 2012. P. 329–342.
11. Fruyt M. Négation et grammaticalisation en latin. *La négation en latin et en français*. Paris, 2007. P. 1–44.
12. Fuchs C. Relation de synonymie entre polysèmes : le réseau comme manière – façon. *Le français moderne*. 2007. № 1, t. LXXV, P. 97–113.
13. Le Goffic P. Grammaire de la phrase française. Paris : Hachette, 1993. 592 p.
14. Kraif O., Diwersy S. Le Lexicoscope : un outil pour l'étude de profils combinatoires et l'extraction de constructions lexico-syntaxiques. *TALN 2012*, Grenoble, France. P. 399–406.
15. DE LEÓN L., Antonio J. Modèle d'analyse lexico-syntaxique des locutions espagnoles. Thèse de doctorat : Univ. Genève, 2008, no. L. 650.
16. Muller C. Verbes non prédicatifs et absence de sélection actancielle. Au commencement était le verbe, syntaxe, sémantique et cognition. *Mélanges en l'honneur du Professeur Jacques François*. Bordeaux, 2011. P. 387–401.
17. Pausé M.-S. Structure lexico-syntaxique des locutions du français et incidence sur leur combinatoire. Thèse de doctorat : Université de Lorraine, 2017. 398 p.
18. Pellet É. Les phrases segmentées dans Le voyage au bout de la nuit de L. F. Céline. *L'Information grammaticale*. 1994. no°61. P. 41–50.
19. Riegel M., Pellat J.-C., Rioul R. Grammaire méthodique du français. Paris : Puf, 2007. 646 p.
20. Soutet O. Y a-t-il place pour la synonymie grammaticale en psychomécanique du langage ? *Le français moderne*. 2007. T. LXXV. no°1. P. 141–159.
21. Valin R. Introduction. *Leçons de linguistique de Gustave Guillaume 1948–1949. Structure sémiologique et structure psychique de la langue française*, 1971, P. 9–58.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Chapsal M. Suzanne et la province. Paris : Librairie Arthème Fayard, 1993. 372 p.
2. Cocteau J. Les Enfants Terribles. Paris : Éditions Bernard Grasset, 1965. 190 p.
3. Gazier M. Le merle bleu. Paris : Éditions du Seuil, 1999. 240 p.
4. Genevoix M. La motte rouge. Paris : Éditions du Seuil, 1979. 288 p.
5. Green J. Moïra. Paris : Librairie Plon, 1972. 256 p.
6. Guilloux L. Salido suivi de O.K., Joe ! Paris : Éditions Gallimard, 1976. 258 p.
7. Leroux G. Un Homme Dans La Nuit. Paris : Arthème Fayard, 1982. 107 p.
8. Levy M. Les enfants de la liberté. Paris : Éditions Robert Laffont, 2007. 152 p.
9. Littell J. Les Bienveillantes. Paris : Éditions Gallimard, 2006. 537 p.
10. Noli J. La mariée de l'ombre. Paris : Librairie Plon, 1985. 160 p.
11. Queneau R. Les derniers jours. Paris : Éditions Gallimard, 1963. 238 p.
12. Vian B. L'Écume des jours. Paris : Société Nouvelle des Éditions Pauvert, 1998. 320 p.

REFERENCES

1. Cejtin, S. N. (1971). Sistema sintaksicheskikh sinonimov (na materiale russkogo yazyka) [The system of syntactic synonyms (based on the material of the Russian language)]. *Struktura predlozheniya i slovosochetaniya v indoevropskikh yazykah*. Leningrad, 78–87 [in Russian].
2. Gak, V. G. (1969). K probleme sintaksicheskoy semantiki: semanticheskaya interpretaciya “glubinyh” i “poverhnostnyh” struktur [On the problem of syntactic semantics: semantic interpretation of “deep” and “surface” structures]. *Invariantnye sintaksicheskije otosheniya i struktura predlozheniya*. Moskva: Nauka, 17–85 [in Russian].
3. Gijom, G. (2004). Principy teoreticheskoy lingvistiki [Principles of Theoretical Linguistics]. Moskva: Editorial URSS [in Russian].
4. Homas, O. M. (2000). Variantnist i sinonimiia u slovospoluchenni y rechenni [Variability and synonymy in collocation and sentence]. (Avtoreferat dysertatsii kandidata filolohichnykh nauk). Kyiv [in Ukrainian].
5. Minkin, L. M. (1996). Edinicy francuzskoj rechevoj sistemy: voici – voilà [Units of the French speech system: voici – voilà]. *Aktualni problemy vyvchennia movy ta movlennia, mizhosobovoi ta mizhkulturnoi komunikatsii: mizhvuzivskyi zb. nauk. prats*, 127–129 [in Russian].
6. Seidova, N. V. (2015). O razgranichenii sinonimii i variativnosti v oblasti frazeologicheskikh edinic [On the delimitation of synonymy and variability in the field of phraseological units]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriya “Filolohichni nauky”*, 1 (9), 160–163 [in Russian].
7. Zolotova, G. A., Onipenko, N. K., Sidorova, M. Y. (1998). Kommunikativnaya grammatika russkogo yazyka [Communicative grammar of the Russian language]. Moskva: Izd-vo Mosk. un-ta, In-ta russkogo yazyka RAN [in Russian].
8. Bally, Ch. (1987). Le langage et la vie [Language and life]. Paris: Droz [in French].
9. Boone, A., Joly, A. (1986). Dictionnaire terminologique de la systématique du langage [Terminological dictionary of language systematics]. Paris: Harmattan [in French].
10. Courbon, B. (2012). Intégration syntagmatique du sens lexical et établissement de rapports synonymiques [Synonymic integration of lexical meaning and establishment of synonymic relations]. *Synonymie*, 329–342 [in French].
11. Fruyt, M. (2007). Négation et grammaticalisation en latin [Negation and grammaticalization in Latin]. *La négation en latin et en français*, 1–44 [in French].

12. Fuchs, C. (2007). Relation de synonymie entre polysèmes: le réseau comme manière – façon [Synonymy relation between polysemes: the network as manner – way]. *Le français moderne*, 1 (LXXV), 97–113 [in French].
13. Le Goffic, P. (1993). Grammaire de la phrase française [French sentence grammar]. Paris: Hachette [in French].
14. Kraif, O., Diwersy, S. (2012). Le Lexicoscope: un outil pour l'étude de profils combinatoires et l'extraction de constructions lexico-syntaxiques [The Lexicoscope: a tool for studying combinatorial profiles and the extraction of lexico-syntactic constructions]. *TALN 2012*, 399–406 [in French].
15. DE LEÓN, L., Antonio, J. (2008). Modèle d'analyse lexico-syntaxique des locutions espagnoles [Lexico-syntactic analysis model of Spanish turns]. Thèse de doctorat : Univ. Genève, L. 650 [in French].
16. Muller, C. (2011). Verbes non prédicatifs et absence de sélection actancielle. Au commencement était le verbe, syntaxe, sémantique et cognition [Non-predicative verbs and absence of actantial selection. In the beginning was the verb, syntax, semantics and cognition]. *Mélanges en l'honneur du Professeur Jacques François*, 387–401 [in French].
17. Pausé, M.-S. (2017). Structure lexico-syntaxique des locutions du français et incidence sur leur combinatoire [Lexical-syntactic structure of French turns and incidence on their combinatorics]. Thèse de doctorat : Université de Lorraine [in French].
18. Pellet, É. (1994). Les phrases segmentées dans *Le voyage au bout de la nuit* de L. F. Céline [The segmented sentences in *Le voyage au bout de la nuit* by L. F. Céline]. *L'Information grammaticale*, 61, 41–50 [in French].
19. Riegel, M., Pellat, J.-C., Rioul, R. (2007). Grammaire méthodique du français [Methodical grammar of French]. Paris: Puf [in French].
20. Soutet, O. (2007). Y a-t-il place pour la synonymie grammaticale en psychomécanique du langage? [Is there a place for grammatical synonymy in the psychomechanics of language?]. *Le français moderne*, LXXV (1), 141–159 [in French].
21. Valin, R. (1971). Introduction [Introduction]. *Leçons de linguistique de Gustave Guillaume 1948–1949. Structure sémiologique et structure psychique de la langue française*, 9–58 [in French].

SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

1. Chapsal, M. (1993). *Suzanne et la province* [Suzanne and the province]. Paris: Librairie Arthème Fayard [in French].
2. Cocteau, J. (1965). *Les Enfants Terribles* [The Terrible Children]. Paris: Éditions Bernard Grasset [in French].
3. Gazier, M. (1999). *Le merle bleu* [The blue merle]. Paris: Éditions du Seuil [in French].
4. Genevoix, M. (1979). *La motte rouge* [The red mound]. Paris: Éditions du Seuil [in French].
5. Green, J. (1972). *Moïra* [Moïra]. Paris: Librairie Plon [in French].
6. Guilloux, L. (1976). *Salido suivi de O.K., Joe!* [Salido followed by O.K., Joe!]. Paris: Éditions Gallimard [in French].
7. Leroux, G. (1982). *Un Homme Dans La Nuit* [A Man in The Night]. Paris: Arthème Fayard [in French].
8. Levy, M. (2007). *Les enfants de la liberté* [Children of freedom]. Paris: Éditions Robert Laffont [in French].
9. Littell, J. (2006). *Les Bienveillantes* [The Benevolent]. Paris: Éditions Gallimard [in French].
10. Noli, J. (1985). *La mariée de l'ombre* [The shadow bride]. Paris: Librairie Plon [in French].
11. Queneau, R. (1963). *Les derniers jours* [The last days]. Paris: Éditions Gallimard [in French].
12. Vian, B. (1998). *L'Écume des jours* [The foam of days]. Paris: Société Nouvelle des Éditions Pauvert [in French].